

МЕСѢЧНО ИЛЛЮСТРОВАННО РЕЛИГИОЗНО СПИСАНИЕ

Год. VІІІ.

Юний 1899.

Брой 6.

Конференцията за Мира.

На 6-й миналѣи мѣсець Май се отвори въ Хага столицата на Холандия, многоочакваната Конференция за Мира. Идеята за подобна конференция не е нова. Отъ четиридесетъ години насамъ сѣ работили така нарѣченитѣ дружества за мира, въ които дружества сѣ влизали нѣкои изъ най-виднитѣ депутати на Европейскитѣ парламенти; но до прѣди една година твърдѣ малцина сѣ мисляли, че ще влѣзе тъй скоро този въпросъ въ кръга на задачитѣ на Европейската дипломатия. Миналата година прѣзъ м. Августъ образованиятъ свѣтъ биде приятно изненаданъ съ обнародването на височайшия раскриптъ на Руския Императоръ, съ който раскриптъ се каняха всичкитѣ велики Сили на една конференция за разглеждане въпроса за осигоряване всеобщия миръ чрѣзъ вземане необходимитѣ за тази цѣль мѣрки. Отъ друга страна и жаркитѣ защитници на мира не се стоели въ бездѣйствие, но сѣ старали да популяризиратъ тази благородна идея и чрѣзъ печата. Имаме вече цѣла литература по този въпросъ. Отъ по-важнитѣ списания могатъ се спомена слѣднитѣ: романътъ *Долу Оржжията*, отъ баронеса фонъ Сютнеръ, съчинението на Белгийския сенаторъ. Дешана върху арбитража и най-послѣ капиталното енциклопедическо съчинение на Де Блоха върху „Бъдъщето на Войната“ въ шестъ тома. Това съчинение, казватъ, най-

много повлияло на Императора и му помогнало да земе благородната инициатива, плодъ на която е Международната Конференция за Мира, която вече засѣдава въ Хага. Въ тази конференция се прѣдставляватъ 26 държави и числото на всичкитѣ делегати е 96.

Много се писа и говорѣ за тази конференция прѣди отварянето ѣ. Общественното мнѣние е раздѣлено. Едни мислятъ, че Конференцията въпрѣки мѣнотитѣ, които ще посрѣщѣ, ще успѣе въ скромната си задача; други явно трѣбятъ, че Конференцията щѣла да излѣзе ялова, защото липсвала ужъ необходимата искреностъ между великитѣ Сили, и за доказателство на своитѣ твърдения тѣ сочатъ на увеличението на въоръженията отъ страна на Англия, Франция, Германия па дори и Русия, въоръжения направени слѣдъ издаване рескрипта на Руския Императоръ. Нѣма съмнѣние, че този фактъ е немалко печаленъ и обезсърчителенъ: обаче земенъ самъ по само себе си, той не може да служи за доказателство на неискреността на великитѣ Държави, защото той се обяснява отъ други причини, които сѣ разисквали отъ политическитѣ вѣстници, и за които нѣма нужда да говоримъ и ние тукъ.

Не е възможно отъ сега да се прѣдвиди що ще извърши международната Конференция за Мира. Нашитѣ читатели вече знаятъ че Конференцията се е учредила и се е раздѣлила на три главни комисии, всѣка една

съ понѣколко подкомисии, и че въ тѣзи комисии и подкомисии влизатъ делегатитѣ отъ всичкитѣ прѣдставлявани държави. Тѣзи комисии и подкомисии ще се занимаватъ съ животрепещущитѣ въпроси по ограничаването въоръженията, хуманизирането войната и нареждането арбитражъ или международенъ третейски съдъ.

При разискване въпроса какво може да извърши Конференцията не трѣбва никога да се изгубва изъ прѣдвидъ правилото на Г-на Лесара: Конференцията ще извърши *максимуми* (най-много) ако прѣдприеме *минимума* (най-малко.) „Вѣроятно е,“ казва Г-нъ Стедъ, редакторътъ на Английското сп. *Review of Reviews*, „че най-ефективниятъ и практическитѣ планъ би билъ да се води Конференцията по тритѣ велики международни съюзи, които вече функциониратъ въ Бернъ. Много малки въпроси, които докарватъ международни разногласия могли би да се разправятъ тъй тихо, бързо и икономично както и заплетенитѣ въпроси, съ които се занимаватъ международнитѣ Администрации на Поцитѣ, Телеграфитѣ и Желѣзнитѣ Пътници.

„Въ днешно врѣме Пощенскитѣ Съюзъ включаватъ петдесетъ и деветъ държави, които съдържатъ въ кръгли цифри едно население около 1,000,000,000 жители. Бюрото служи като ликвидационно бюро на администрациитѣ; то е постоянно занято въ решаване спорни въпроси, що се подигатъ, както и въпроси по правото тълкуване на известни пунктове, и то тъй също дѣйствува като единъ видъ третейски съдия по спорни въпроси между разнитѣ администрации. Въ този случай достойно и важно за забѣлѣзване е, прѣдъ видъ на бѣдѣщето международно развитие на Съединенитѣ Държави на Европа, и това, че е възможно да се отнасятъ въпроси до бюрото за да се земе мнѣнието му безъ прѣдварително обвързване, че ще се приеме рѣшението му.

„Международното Желѣзнопѣтно Бюро е въ сѣщностъ единъ видъ международно третейско сѣдилище, което има работа съ голѣми учреждения, чийто доходъ е значително по-голѣмъ отъ онзи на много държави: — То дѣйствува като посредникъ за да прѣкрата спорове между разни администрации, когато спорящитѣ страни пожелаятъ това. Тукъ имаме едно учреждение отъ съв-

сѣмъ новъ характеръ, и който е отъ немалкъ интересъ, именно постоянно сѣдилище учредено да урежда международни разногласия.

„Защо да не се нареди подобна международна администрация за да рѣшава многобройнитѣ дребни въпроси, що затрудняватъ Министерствата на Външнитѣ Дѣла на Европейскитѣ Сили?

„Ако се задоволише постоянното международно сѣдилище, което се надѣваме да се учреди отъ Хагенската Конференция съ скромното но полезно положение на едно Бернско бюро, то нѣма нужда да се грижемъ много за констатирането му. Г. Нюма Дрозъ и Съръ Джулианъ Пансфотъ (Английски посланикъ въ Вашингтонъ) биха могли, по всѣка вѣроятностъ, да създадатъ такъво бюро, което би се приело като удовлетворително отъ всичкитѣ сили. По тази посока по-скоро отколкото въ установяването на импозанто Върховно. Сѣдилище, което постоянно да засѣдава, ще памѣри Конференцията практически резултатъ отъ своитѣ трудове.“

Конференцията не само засѣдава но и сериозно работи за разрѣшаване прѣдложенитѣ ней въпроси. Тѣй напримѣръ телеграфътъ ни допаса че се разисквалъ въпросътъ по уреждането на международния третейски съдъ.

Ние не можемъ да не пожелаемъ добъръ успѣхъ на Хагенската Конференция, която създава славна епоха въ края на деветнайстия вѣкъ. Дано се увѣчае съ най-добъръ по възможности успѣхъ благородното дѣло на великодушния Руски Императоръ.

Подкрѣпване Благородната Инициатива на Руския Императоръ.

На въпроса: що сѣ направили образованитѣ народи въ Европа за да подкрѣпятъ благородната инициатива на Руския Императоръ по свикването на международната Конференция, която се е вече сериозно заловила да върши важното дѣло, съ което е натоварена, отговорътъ е, че съ малко изключения почти нищо.

Ние ще поговоримъ малко за тѣзи изключения. Тѣ се намиратъ пакъ въ Англия и Америка.

Миналата есенъ Г-нъ Стедъ ходи въ

Ливадия, дѣто биде приетъ на ауденция отъ Руския Императоръ. При завръщането си въ Лондонъ Г-нъ Стедъ рѣшилъ да прѣдприеме „Кръстоносецъ Походъ противъ Войската.“ Съ тая цѣль подѣйствувалъ да се свика на 18 й Декемврий голѣмъ митингъ въ залата St. James Hall. Събранieto имало до нейдѣ религиозенъ характеръ, и се отворило съ молитва. Говорили нѣколко души между които и Г-нъ Стедъ. Отъ тогасъ се почналъ усърдно въ Англия „Кръстоносниятъ Походъ противъ Войната“ и въ разстояние на три мѣсеца сж държѣли въ разни градове повече отъ 200 митинги, въ които съ голѣмъ въсторъ и единомудрие се приели резолюции, изказващи благодарностъ къмъ Руския Императоръ за благородната му инициатива по свикване конференцията за мира.

На 15/26-й миналий м. Априлъ се прѣдстави на Г-на Де Стаала, Руския посланикъ въ Лондонъ, една депутация отъ около четридесетъ души видни Англичани, между които имало и десетъ госпожи, да му поднесатъ благодарителенъ за Руския Императоръ адресъ по случай заминуването му отъ Лондонъ за Петербургъ по дѣла свързани съ Конференцията, на която той сега достойно прѣдсѣдателствува. Освѣнъ прѣдсѣдателя на депутатцията Лордъ Монксвелъ говорили шестъ души, мѣжду които и Г-нъ Стедъ, който казалъ:

„Радвамъ се днесъ, дѣто мога да Ви привѣтствувамъ по случай трѣгването Ви по най-благородната мисия, що сте нѣкога изпѣлнявали въ своя животъ, който е билъ посветенъ въ продължение на толкози години за поощрѣние мира и благоволенieto. Приятно ми е, дѣто мога да заста на тукъ, ако и въ твърдѣ скромно качество, да прѣдставлявамъ своитѣ съотечественици и да Ви пожела добръ усѣхъ отъ всичкото си сърдце. Ине поднасяме тукъ адреса, който пказва нашата признателностъ къмъ Императора, и ине идемъ и да изкажемъ нашитѣ благопожелания къмъ Васъ, защото Вамъ се е паднала високата честь да пкажете въ международния конгресъ благотворнитѣ и благородни идеи на Негово Императорско Величество. Това може да се счита като врѣменно приключване на нашия кръстоносецъ походъ въ полза на мира, и азъ не бихъ желалъ да пзмине събранieto безъ да кажа, колко се радвамъ, че сѣмъ зель участие въ този походъ, и като Англичанинъ прѣдставителъ да дамъ, до колкото мога малко удовлетворение за голѣмото зло, що моето отечество е сторило на вашето отечество прѣзъ послѣднитѣ петдесетъ години на своя животъ. Надѣвамъ се, че това отбѣлѣзва началото на нова и по-добра ера, въ която двѣтъ страни ще вървятъ ржка съ ржка за

поощраване мира, прогреса и общото братство между всичкитѣ страни въ свѣта.

Рускиятъ посланикъ отговорилъ на френски. Слѣдъ като поблагодарилъ на депутатцията за изказанитѣ чрѣзъ говорителитѣ чувства той казалъ:

„Слѣдъ нѣколко дѣна ще трѣгна за Петербургъ, и първата ми длѣжностъ тамъ ще бжде да доложа на Негово Императорско Величество за твърдѣ знаменателната манифестация, на която сега присѣтствувамъ. Увѣренъ сѣмъ, че Императорътъ ще бжде крайно доволенъ, и мисля че мога прѣдварително да Ви прѣдамъ днесъ своята благодарностъ отъ Пегова страна. При това Вашето заявление има за мене лична стойностъ. Императорътъ е благоволилъ да ме назначи Свой пѣломощникъ на Хагенската Конференция, и заради това считамъ съдѣйствието на Англия важно условие за удовлетворителното изпѣлнение задѣчата, съ която сѣмъ натоваренъ. Въ такива събрания като Конференцията, дѣто пестѣмѣнно ще се изкажатъ много различни мѣнния, нѣкога не може челоуѣкъ отъ напредъ да знае какви ще бждатъ резултатитѣ отъ събѣщанията. Надѣвамъ се обаче, че съ Божиата помощ и съ благоволенieto на Слитѣ, ще успѣемъ да земемъ серпозна стѣпка въ добрата посока, която се основава на принципитѣ на справедливостъта, хузаностъта и мира, на които почиватъ сигурността на държавитѣ и благоденствието на народитѣ.“

Поднесенiятъ благодарителенъ адресъ билъ подписанъ отъ делегатитѣ на Конвенцията и хубаво подвързанъ съ алена кожа. При адреса били приложени и харти за Лондонъ и Англия показващи мѣстата, дѣто сж се държѣли митинги. Листоветѣ, които съдържатъ 160,000-тѣ подписи на благодарителния адресъ, ще се подвържатъ въ тридесетъ тома, всѣкой отъ по 600 листа, и ще се изпратятъ на Императора.

Нравственното състояние на Римлянитѣ въ врѣме на Сенска.

Въ живота на всѣкой челоуѣкъ има влияния отъ по-сѣщественъ и проникателенъ характеръ отъ колкото тѣзи, които пдатъ посредствомъ училището и учителя. Духътъ на вѣктъ, общитѣ мисли и идеи, прѣодоляющитѣ обичаи и обноски на обществото, религията, политическитѣ убѣждения и влечения, които създаватъ сѣдбата на единъ народъ, сж подѣйствували по-силно и чувствително на ума на римскитѣ дѣца отъ колкото лекциитѣ на Сотоина и Атола. И ако ний имаме причини да се боимъ, че едно форменно училищно образование ще остави

големъ праздникъ въ възпитанието на възпитаника, то ще видимъ, че обществото, отъ което бѣ заобиколено младото поколение въ Римъ бѣ по-връдительно. Никога нравствениятъ отпадъкъ на римското общество не е билъ тъй голѣмъ, както прѣзъ периода, когато се е появилъ Синътъ на Правдата. Наистина имало е врѣмена и мѣста, когато и гдѣто безнравствеността е тѣжко лѣжала на плъщитѣ на народитѣ, но тя нигдѣ и никога не е била толкова лоша и отвратителна, както е била въ града Римъ прѣзъ управлението на цезаритѣ. Дълбоко се вкоренилъ развратътъ въ самитѣ жизнени интереси на народното съществуване. Непрѣменно това е единъ урокъ отъ голѣмо порално значение за насъ, защото римлянитѣ, които тѣмъ тогива, когато тъй много се прославиха и забогатиха, станаха най-лѣнивитѣ, раскошнитѣ и развратнитѣ. И Хораций не се забави да ги оплаче съ слѣдующитѣ умѣстни прѣдложения: „Вѣкътъ на бацитѣ ни по-лошъ и отъ този на дѣдитѣ ни, е създакъ насъ, които сме още по-долни и които сме осѣдени да родимъ още по-низко поколение.“ Петдесетъ години слѣдъ това Ювеналъ пише, че безнравствеността въ неговото врѣме достигнала до най-високата си степенъ и въ възмущението си той говори, че „за потомството ни не остава друго да прибави къмъ нашата безнравственостъ; за него остава да върши и желае сжщитѣ прѣстъпления, каквито сж нашитѣ“. Този който желае да види отъ далечъ безнравствеността, въ която езичницитѣ били потънали тѣмъ тогива, когато починало Християнството да се разпространява, нека прочете посланието къмъ Римлянитѣ и си състави едно слабо, но потрѣсяюще понятие за нравственното състояние на римлянитѣ отъ онова врѣме.

За да сждимъ право за Сенека нека се вгледаме въ обществото, мѣжду което е живѣлъ. При разглеждането му ще трѣба да прѣскачаме и замълчаваме много пѣща по причинна на връдительноста имъ за читателя. Ний само ще застанемъ при вратитѣ на тази безнравственостъ, и ще хвърлимъ една лѣча въ нейнитѣ мрачни дълбочини, защото ако се осмѣлимъ да влѣземъ въ нея, то вѣроятно свѣтлината на нашата ламба ще бжде изгасена отъ нечистотитѣ, които ще се набератъ по нея!

Най-голѣмата развала на обществото се е започнала въ врѣмето на Августа, и бавно, по сигорно е растяла въ по-голѣмъ размѣръ безъ прѣкъсване, до като изгаснали всичкитѣ нейни добродѣтели. Стариятъ героизмъ, старитѣ вѣрвания, старото челоуѣколюбие и простота на живота изчезнали изъ между Римлянитѣ; Тѣ били замѣстени отъ себеунижение и суевѣрие, отъ раскошъ и развратъ. „Ето приказкитѣ на цѣлия челоуѣчески моралъ, което не е друго освенъ повторение на миналото, което гласеше ей така: първо свобода и тогива слава; когато това се не сполучи, тогива-богатство, раскошъ, развратъ и най-послѣ варварство; и историята съ всичкитѣ си обширни тонове има само една страница за да отбѣлѣже всичко това; туй всичко е написано тамъ гдѣто тиранията е натрупала всичко богатство, за всички наслаждения, които око или ухото, сърдцето или душата биха потърсили и поискали.“

Прѣзъ този периодъ на развала обществото въ Римъ се е състояло отъ най-богати, и най-сиромаси, срѣдня класа е нѣмало. Въ главѣ на това общество стоялъ императора, когото често пжти още приживѣ обожавали и спорѣдъ думитѣ на Гиббона, той е билъ въ едно и сжщо врѣме първосвещеникъ, безбожникъ и богъ.

Казва се, че „при звукътъ на свиркитѣ и тѣпанцитѣ тѣ играли или подъ сѣнка пѣяли: Цезаръ е великъ и ужасенъ въ бой, безсмъртний Цезарь! Погледитѣ единъ богъ! Той се съединява съ прѣдавающитѣ се нему небеса.“

Цезаритѣ сж се заобикаляли отъ частни свѣтлѣ, които сж се състояли отъ богаташи съ най-нискъ и разваленъ характеръ, които не сж се грижили за друго нищо освенъ да ядатъ, пиятъ и ласкаятъ цезаритѣ. Хората, които сж имали най-голѣмото влияние били освободенитѣ роби на императоритѣ, като Египтяни, Гитинийци, които надшли въ Римъ съ пробити уши и бѣли угърлици на шийтѣ и на краката си, отпослѣ натрупали огромни богатства чрѣзъ най-низки срѣдства, сполучили да завзематъ високитѣ служби на държавата. Такъвъ управителъ е билъ Феликсъ, прѣдъ когото Апостолъ Павелъ е билъ сждецъ. Сжщо такъвъ е билъ и братъ му Палласъ, за когото Тацитъ казва че той считалъ за унижение да говори на слугитѣ си, и за това само съ знакове имъ

заповѣдвалъ. Неговата статуя е била отъ злато и всѣкой сенаторъ е билъ задълженъ да я има между домашнитѣ си богове. Слѣдъ него е дошелъ единъ отъ низко произхождение императорътъ Вителій освѣнъ тѣзи тримата посѣтителъ на Римъ е можалъ да види и други тѣмъ подобни да кръстосватъ улицитѣ гордо, гордо между двама консули. Тѣхното число е възлизало до дванадесетъ. Нѣкои пъкъ отъ тѣзи императори сж биле слабохарактерни, та вмѣсто тѣхъ управлявали освободенитѣ имъ и развалени роби, като за примѣръ Глалрионъ при Домициона, актьора Тигелинъ при Неропа, Паласъ и Нарцисъ при Клавдия, мрачнитѣ Илия Сеянъ при желѣзната тирания на още по-мрачния Тиберия.

Този е билъ вѣкътъ, когато най-огромнитѣ богатства сж стоели едно до друго съ най-голѣмата бѣдностъ. Около прѣкраснитѣ палати се сж скитали съ хиляди просяци, които търгували съ себе си и своитѣ дѣца. Бѣдната класа се е увеличавала отъ день на день повече отъ многобройнитѣ подхвърлени дѣца, отъ освободенитѣ роби и малкитѣ земледѣлци, които продавали своитѣ имения на голѣмитѣ земледѣлци и прѣдпочитали да се скитатъ изъ Римъ голи и боси, гладни и жедни, да бждѣтъ ритани, блѣскани и унижавани отъ богатитѣ за подарения хлѣбъ и зрѣлищата на безумната и развратна римска аристокрация. Бѣдната класа се е увеличавала още и съ онѣзи хора, които сж имали срѣдни богатства, а по-раскошнитѣ сж искали да надминатъ и най-голѣмитѣ богатши.

Великитѣ завоевания на истокъ и ограбенитѣ богатства на старитѣ царства на Антиоха, Атала, Митридата и др. прѣпълнили съкровищата на римлянитѣ и развалили имъ трѣзвенния животъ. Читателя съ удивление прочита страницитѣ на римската история, гдѣто се говори за огромнитѣ суми, които сж се харчили отъ голѣмитѣ римляни за тѣхното удоволствие и величие. А понеже търговията се е считала за унизително занятие на тѣзи, които сж завземали веднѣжъ държавна служба или сж произхождали отъ богатъ родъ, то тя изпаднала въ ръцѣтъ на безхарактерни хора отъ долно робско съсловие, които, като натрупвали огромни богатства, често чрѣзъ робска търговия по брѣговетѣ на моретата, ставали най-отвра-

тителнитѣ и груби деспоти. На много отъ богатитѣ римляни, които не произхождали отъ това долно съсловие кѣщитѣ имъ биле съградени и каситѣ имъ напълнени съ богатствата на убѣднитѣ и обрани отъ тѣхъ провинции. Богатитѣ и честолюбиви младежи за да спечелятъ привърженици, устройвали раскошни пиршества и увеселения на бездѣлната тѣлпа, и когато свѣршвали наслѣдството си, вземали пари съ тѣжки лихви. И въ врѣме на изборитѣ, ако сполучили да бждѣтъ избрани за проконсули на нѣкоя провинция, тогива тѣ си изкарвали отъ нея заетитѣ милиони, своето распеляно богатство и отгорѣ на това натрупвали огромни богатства, Това често се е извършвало въ една година и нѣкогашната богата провинция се е обръщала на бѣдна просякния. Въ онова врѣме, който е посѣщавалъ кѣщата на одного отъ тѣзи бивши управници, оставалъ е смаянъ отъ величественната и богата гледка на зеленитѣ и бѣли мраморни стълпове и статуи, които съ насилне сж къртени, гладени и донасяни отъ другитѣ части на великата империя; на тънкоизработенитѣ глатки срѣбърни и мраморни слодове и украшения, отъ които нѣкои сж биле украсени съ бисери и скѣпоцѣнни камъне. Тѣзи всички скѣпоцѣнности сж биле ограбени отъ кѣщитѣ и храмоветѣ на Картагенъ, Македония, Гърция, Сицилия и много други страни. Като незнаялъ вече що да прави съ тѣзи тѣй несправедливо натрупани богатства гастронимътъ Аниций измислилъ да се стриватъ на прахъ бисеритѣ и да се пиятъ съ виното заедно, а пъкъ нѣкоя си Долия Повлина почнала да носи дрѣхы по за 40 милиона сестерции или 2,000,000 лева.

Всѣкой отъ тѣзи горди грабителни е живѣлъ посрѣдъ едно унижено общество отъ ласкатели, паразити, кленти и роби, състоящи се отъ Германци, Гали, Готи, Сирийци, Британци и др., които за да придобиятъ благоволенieto на господаритѣ си, всѣкой день сж излизали прѣдъ тѣхъ съ нови и по срамотни шегни. Едни отъ тѣзи паразити размивали господаритѣ си на яденце, други сж ги ласкавали, а трети за удоволствието на веселящитѣ се търпѣли сж всѣвъзможни унижения и бой съ чанията по главата. Дакийскитѣ гладиатори, които сж биле на голѣма почестъ, слѣдъ обѣда сж се надварвали кой по-вече кръвъ да пролѣе

прѣдъ тираниѣ. А почестѣта на философитѣ изпаднала твърдѣ ниско. Мекошавитѣ пѣкъ гърчета, които се надварвали кой отъ тѣхъ по изкусно да ласкае и лѣже за една ничтожна награда, продавали този низкъ характеръ и на другитѣ. Мѣжду всички тѣзи сж се намирали и доста много бѣдни, но честни клиенти, които постепенно сж биле насилиени отъ тѣхнитѣ патрони да усвоятъ съ стотини правила за грубъ и мжчителенъ животъ. Старитѣ здрави и честни римляни изчезнали: тѣхниятъ духъ на независимостъ, себеуповаие и трудолюбие вече не билъ извѣстенъ на римлянитѣ. Освѣнъ робитѣ, отъ всичкитѣ краища на империята се стичали въ Римъ пришелци, които донасяли съ себе си най-долнитѣ характеристики на своя народъ. Желанията и на тѣзи тѣлпа сж биле двѣ: хлѣбъ и зрѣлища, и като ги получали тогава прави съ тѣхъ каквото си щещъ. И до като тѣзи двѣ желанія имъ се удовлетворявали, било отъ тѣхнитѣ патрони, императори или политическитѣ партизани, тѣ си живѣли задоволни въ своето унижение безъ да се каратъ за права, свобода или власть.

Този вѣкъ е билъ въ едно и сжщо врѣме вѣкъ на безбожието и суевѣрието. Тѣкмо тѣй, както Филипъ Егалите, Орлеанския Дукъ, се отрѣкълъ отъ вѣрата си въ истиннаго Бога и послѣ, като се намѣрилъ на тѣсно, почналъ да гадае на кафето си като каква ще бѣде сждбата му, — сжщо като Лудовика XI, който се е подигравалъ съ клѣтвата въ истиннаго Бога, а съ голѣмо страхопочитание се отнасялъ къмъ една калаяна фигурка, която той постоянно носялъ въ шапката си, така и римлянитѣ въ ирѣмето на империята се присмивали и подигравали на статуитѣ на всичкитѣ богове и богини, на които сж се покланяли тѣхнитѣ прадѣди, а се обръщали съ пълна вѣра въ магьосницитѣ, астролозитѣ, въ духоветѣ, които чукали ноцно врѣме по чуждитѣ врати и въ врачкитѣ.

Религиознитѣ обряди сж се извършвали съ величественни церомонии и сума пари сж се харчили за тѣхъ, но всичката вѣра въ боговетѣ е била мъртва. Ювеналъ казва: „нѣма такова нѣщо като духове или подземни царства, това даже и момчетата не вѣрватъ, освѣнъ тѣзи, които сж още толкова млади та не могатъ да заплатятъ двѣ и

половини стотинки за своята баня.“ А Сенека въ своята книга, „Противъ Суевѣрието“ явно прѣзира и осжжда старитѣ митологически приказки за жененитѣ и нежененитѣ богове, за боговетѣ на паниката и блѣдността, за клоаката, богиня на нечистотинитѣ и други божества, чиито грубости би биле безчестие даже и за челоувѣчеството. При все това свещеницитѣ, салинитѣ, фламинитѣ и авгуритѣ продължавали да изпълняватъ своитѣ длѣжности спокойно подъ върховното свещеннослужение на императора, когото наричали понтифексъ максимумъ или първосвещеникъ. Гиббонъ казва „общото богослужение се е считало отъ народа като нѣщо право, отъ философитѣ — лѣжливо, а отъ законодателитѣ — полезно.“

Тази забѣлѣжка е прѣводъ отъ Сенека, който като излага безполезността на всеобщото вѣрвание, прибавя: „благоразумния човѣкъ ще забѣлѣжи, че всичкитѣ поклонници не се мжчатъ да угодятъ на боговетѣ, а просто изпълняватъ едни формалности при богослужението. Ний така ще обожаваме всички тѣзи низки божества, които голѣмото суевѣрие е събрало на купъ прѣзъ единъ дългогодишенъ периодъ, щото да помнимъ, че тѣхното покланяние се е обрънало на обичай отъ колкото на сжщностъ.“

(Слѣдва)

Иванъ Рябошапка, Проповѣдникъ Шундистъ.

(Краткъ биографически очеркъ).

Отъ нѣколко мѣсеци насамъ въ нашата столица София, се е заселилъ единъ отъ най-старитѣ братя Шундисти Иванъ Рябошапка, изгоненъ отъ Руссия заради убежденията си въ Евангелската истина. Единъ отъ първитѣ повѣрнали въ Южна Руссия, той наскоро слѣдъ своето обръщание къмъ Христа, поселъ трудното дѣло да проповѣдва Евангелието. Отначало въ родното си село (Любомирка, Елисаветградски уѣздъ, Херсонска Губерня), а послѣ и по другитѣ мѣста изъ широкитѣ полета на Новоруссия. Казахме трудното дѣло на Евангелската проповѣдь, защото въ Руссия, гдѣто свободата на съвѣстѣта не е дозволена, това дѣло прѣдставлява особени трудности, за които ние, живущитѣ въ конституционно господарство и средъ население сравнително по-толерантно отъ руското, едвали можемъ да имаме ясно

понятие. Тамъ, гдѣто противъ чловѣчитѣ, желаючи да живѣятъ благочестиво и споредъ Евангелието, и да бждатъ истинни свидѣтели на Христа срѣдъ строптивъ и невѣренъ свѣтъ, се повдига всичката сганъ отъ черковници, крѣчмари, вѣстникари, полиция и войска, подпомогнати отъ мѣстното законодателство противъ Штундиститѣ, — тамъ проповѣдванието на Евангелието не е лесна работа. Тридесетъ и петъ години Ив. Рабошапка е работилъ посреда най-неудобни обстоятелства, много пѣти затварянь и биенъ, много пѣти подъ конвой влаченъ отъ единъ градъ на други, много пѣти подлаганъ на строго изслѣдваніе и на полицейски надзоръ все за това, че работилъ за своя Спасителъ, ако не отъ разбойници, — въ Руссия разбойничеството не вирѣе, — то отъ онѣзи, които иматъ голѣми претенции да сѣ пастири, но не сѣ, — тридесетъ и петъ години, — доста дълъгъ периодъ и достатъченъ за придобиване дълбока опитностъ въ Евангелското дѣло. — Последнитѣ шестъ години той е прѣкаралъ въ заточение на Кавказъ, отъ гдѣто е билъ екстерниранъ, и прѣзъ Цариградъ дошелъ въ София наедно съ съпругата си. — Ний имаме случай нѣколко пѣти да го слушаме и да приказваме съ него. Роденъ въ едно просто селско семейство, той до тридесетата си година не билъ грамотенъ, но около това врѣме, слѣдъ като приелъ Христа за свой Спасителъ, той се научилъ да чете и сега е нагледно доказателство на това, че „свидѣтелството Господне е вѣрно, умждрява протиятъ и заповѣдта Господня е свѣтла, просвѣщава очитѣ“. (Псал. 19; 7, 8). Словата които той изговаря въ събранията, сѣ прости безъ искусство, но сѣ много живи и показватъ дълбокото му разбиране на св. Писание. Види се, че той усърдно е черпилъ отъ живата вода на неисчерпаемия кладенецъ на словото Божие прѣзъ живота си. Не е чудно, че проститѣ му поучения сѣ правила и сега правятъ толкова силно впечатление у онѣзи които ги слушатъ. — „Животътъ ми“, каза ни той въ едно отъ събранията въ Руссе „е толкова обиколень съ разни случаи, че въ едно кратко врѣме, азъ не мога да ви го исприкажа. Богъ чудесно ме е водилъ прѣзъ разни изпитни. Бивало е врѣме, когато съмъ билъ почитанъ даже отъ най-високо роденитѣ въ своето отечество, когато наедно съ

тѣхъ съмъ се хранилъ на една трапеза, и наедно сме се разговаряли върху думитѣ на живота, а бива ли сѣ дни, когато съмъ билъ хвърленъ въ най-тъмнитѣ затвори, гдѣто последния отъ затворенитѣ злодѣйци и убийци ми се е присмивалъ. Чудни сѣ Божийтѣ пѣтица! И прѣзъ всичкитѣ врѣмена Богъ чудно ме е пазилъ и винаги е промишлявалъ за мене. — И сега това мога да засвидѣтелствувамъ прѣдъ васъ, че Богъ всекога отговаря на усърдната молитва на Своитѣ чада. Както виждате у мене нѣма учение, азъ не съмъ се готвилъ да стана проповѣдникъ, но ако зная нѣщо отъ словото Божие, то е само онова, което Той ме е научилъ чрѣзъ прочитаніе. Навсѣкждѣ, гдѣто ми се е падало случай да говоря и да увѣщавамъ, азъ съмъ говорилъ само онова, което мога да подкрѣпямъ съ доводи отъ това слово. И тѣй тамъ гдѣто мога азъ дѣйствувамъ съ Словото, а тамъ гдѣто не мога да говоря, азъ се моля и така прѣкарвамъ днитѣ си, отъ какъ Богъ ме е повикалъ да Го послѣдвамъ“.

Тридесетъ и петъ годишенъ животъ изживень въ Евангелското дѣло, и то въ самия центръ на движението, прави личността на Ивана Рабошапка, като жива история на Евангелското движение въ широката Руссия. Единъ отъ първитѣ штундисти отъ онова врѣме, когато ги имало 5—6 чловѣка въ цѣлото господарство, той е билъ живъ да види, какъ отъ това малко сѣме стана „първомъ трѣва, послѣ класъ, и напослѣтъ пълно жито въ класътъ“, (Марк. 4; 28) — най-напрѣдъ малка община въ село Любомирка, послѣ тя се распространява по околнитѣ села, уѣзди и губернии и въпърки всекакви гонения дѣлото е порастнало до голѣми размѣри, така щото онѣзи, които иматъ власть всичко да направятъ съ байонетитѣ си, сами сега посрамени се признаватъ, че нищо не могатъ да направятъ съ тази „зловрѣдна штунда“ и зада не се засрамятъ още повече тѣ, сѣ принудени да оставятъ сѣктата на нейното течение“.

За сега този братъ има намѣреніе да живѣе и да работи между насъ въ духътъ на братско съединение между всички евангелски общества. Той на драго сърдце е готовъ да отиде тамъ, гдѣто сѣ готови да го слушатъ и гдѣто го повикатъ. Добрѣ ще бжде, ако всички Евангелски общества

го викатъ да работи временно между тях; тѣ скоро ще почувствуватъ силата на проститѣ му думи. За сега той живѣе въ София на една малка пенсия, която му се отпуска отъ нѣколко високородени вѣрующи русси. Който би поискалъ да му пише, трѣбва да адресира писмото си чрѣзъ книжарницата на Бълг. Еванг. Дружество въ София.

А. И. С.

Ходение въ видѣлината.

„Пжтьтъ на праведнитѣ е като видѣлина на разсѣвповане, която свѣти повече и повече, додѣ стане съвършенъ депъ“. „Пжтьтъ на нечестивитѣ е като тъмнина“. Тѣзи двѣ боговдхновени изречения сж се доказали за истинни на всѣко мѣсто, дѣто се намиратъ праведни и нечестиви. Ние всички бързо пжтуваме по свѣта, но не всички по сжщия пжтъ. Нѣкои ходятъ въ „пжтя на разорителя“, нѣкои въ пжтя на „прѣстѣпника“, и нѣкои въ пжтя на светостѣта. Има много тъмни пжтища, но единъ свѣтълъ пжтъ. Нечестивиятъ има помраченъ разумъ, помрачено сърдце, и помрачена съвѣсть. Сърдцето пълно съ завистъ, злоба, себелюбие, любостежание, измама и похотливостъ е пълно съ тъмнина, и колко е голѣма оная тъмнина!

Навѣрно всѣки чловѣкъ трѣбва да желае да ходи въ видѣлината; който ходи въ тъмнината безъ друго се прѣпѣва. Но когато каза Исусъ, „чловѣцитѣ обичатъ тъмнината повече отъ видѣлината“, Той просто изказа единъ исторически фактъ, не само за законопрѣстѣпницитѣ, които избиратъ покроя на тъмнината за извършване злитѣ си дѣла, но и за всички чловѣци, които се отвръщатъ отъ чистата Евангелска истина, и любятъ тъмнината. Всички грѣшници гледатъ да прикриятъ грѣховетѣ си. Не само такива прѣстѣпления, каквито всички чловѣци считатъ ниски, но и такива, които въобще се считатъ за почтенни, примѣрно се нѣкакъ прикриватъ. Нечестнитѣ игри, на които се вдаватъ чловѣцитѣ за да постигнатъ и политически и търговски успѣхъ и да иматъ благоволенето на партията, прикриватъ се до колкото е възможно. Понѣкога толкова успѣшно се прикриватъ, щото едно съдилище не може да ги открие. Ко-

гато не могатъ нечестни и себелюбиви хора да скриятъ недостойнитѣ си дѣла, тѣ се стараятъ да ги оправдаятъ чрѣзъ прѣвръщане на истината и правене злото да се вижда добро. Тѣ се стараятъ да накаратъ себе си и съсѣдитѣ си да вѣрватъ една лъжа. Знае се за единъ високопоставенъ правителственъ чиновникъ, че се е постаралъ да наруши единъ добъръ законъ чрѣзъ това като тълкувалъ думитѣ на закона тъй щото да искара, че законътъ означавалъ това, що той никакъ не означава. За да постигне себелюбива и партизанска цѣль, той прѣдпочита тъмнината отъ видѣлината. Чловѣци, чиито пжтища сж тъмни и криви, обичатъ друго нѣщо повече отъ Бога и истината.

Но който върши правда, ходи въ видѣлината, за да бждѣтъ явни дѣлата му. Той не се срамува отъ дѣлата си. Той нѣма нужда да прикрива пжтекитѣ си. Когато се рѣшимъ да напустнемъ всѣки грѣхъ, нѣмаме вече нужда отъ тъмнината. Когато излѣземъ на видѣлината, нашитѣ грѣхове ще ни оставятъ. Грѣхъ и видѣлина сж несъвмѣстими. Грѣхътъ е тъмнина. Пжтьтъ на добрия чловѣкъ се освѣтлява отъ добра съвѣсть, отъ благотворителни и праведни дѣла, отъ чисто сърдце, отъ благороденъ характеръ и отъ видѣлината на божествената истина.

„И ще сѣди помежду народитѣ,
И ще обличи много племена;
И ще сковатъ ножоветѣ си за палечници.
И копията си за сърпове:

Народъ, върхъ народъ не ще да дигне ножъ,

Нито ще научатъ вече бравъ. (Ис. 2;4)

Нѣкои религиозни вѣстници бѣха прибързани миналото лѣто да посочатъ на горнето пророчество като пророчество което се изпълнява стъ сегашната Международна Конференция. Тази Конференция далечъ не е още изпълнение не това пророчество, но дано излѣзе тя началото на това изпълнение, прѣдвѣстникъ на онѣзи славни дни, когато ще се въздава отъ всички чловѣци „слава въ вишнихъ Богу,“ и ще има на земята „миръ, въ чловѣцитѣ благоволение.“

ФРИДРИХЪ П.

Фридрихъ II Великий се родилъ на 24 Януарий 1712 година, синъ на Фридриха Вилхелма I и София Доротея отъ Хановерь, най-старъ отъ братята си, но три години по младъ отъ сестра си Вилхелмина (Бейрутска маркграфиня), която той обичалъ твърдъ много. Първата му възпитателка била Мадамъ Воскулъ, която била възпитателка сжщо и на баща му, научила го френ-

ФРИДРИХЪ П.

ски езикъ и му вдъхнѣла прѣдпочитание къмъ него, прѣдпочитание, което съставлява една отъ главнитѣ чѣрти въ характера му. По-послѣ той билъ даденъ въ ржцѣтъ на генераль Финкенщайнъ, солдатинъ по сърдцето на баща му, натоваренъ да му влѣе сжщитѣ за послѣдния добродѣтели: строга нравственность основана на страхъ

Божий, привычки за редовность и спестовность, обичъ къмъ военния животъ. Планътъ, начѣртанъ отъ баща му съдържалъ само писанне, смѣтанне, икономия, история и география; литературата била съвсѣмъ изключена. За добра честь за наставникъ билъ избранъ французския емигрантъ Дюханъ де Яндунъ, който далъ на младия Фридриха идеалъ за възвишенъ умственъ животъ и го запозналъ съ най-знаменититѣ философи на онова врѣме. Нищо друго не било противъ волята на баща му. Послѣдния осѣдилъ наследника си на строга дисциплина; наредилъ врѣмето му прѣзъ цѣлия день минута по минута, като далъ най-малко врѣме на религиозното обучение. Това възпитание калило Фридриха, за да може да търпи, както физическитѣ тежоби, тѣй и нравственнитѣ изпитания. Но Фридрихъ се прѣклонилъ само за очи на бащината си система, като се подигравалъ на тѣсновзглаголюето и педантизма му, а тайно си рисувалъ, свирелъ на флейта и челъ съчиненията на френски списатели. Баща му го обзелъ ужасъ, като забѣлѣжилъ че клонялъ къмъ атензъмъ, раскошъ, пиянство, нередовность и му липсвалъ воененъ духъ. Фридрихъ прѣдпочиталъ да другарува съ весели духовити хора, а особно съ жени; правялъ дългове и водялъ распуснатъ животъ. Царьтъ дошелъ до заключение, че синъ му ще бѣде безчестие за цѣлия му родъ и го гледалъ съ ужасъ; той се опиталъ да го сплаши, като се отнасялъ звѣрски къмъ него, като го удрялъ или хокалъ всѣкой пѣтъ, щомъ го виждалъ. По голѣмата му сестра, която сподѣляла наклонноститѣ на брата си, била сжщо тѣй измжчвана.

Младия Фридрихъ започналъ непослушанието къмъ баща си съ учение на това, което му правило удоволствие, а свършилъ съ явно упорство. Той билъ много отегченъ, та се оплаквалъ на майка си, че не може да търпи по за дълго врѣме лошото отнасяние на баща си, а най-вече на постояннитѣ му удари съ бастуна. Той съ радостъ присвоилъ идеята на майка си, която желала да го ожени за английската принцеза Амелия, надѣвайки се че царь Георгъ II. ще го назначи за администраторъ на Хановерь, и тѣй да стане независимъ. Но ан-

глийския царь ималъ друга политика и докачилъ Фридриха Вилхелма, а пруския кралъ си изкаралъ гнѣва отъ жена си и сина си, партизани на английското засватване. Постоянно нагрубяванъ отъ баща си, даже и въ присѣствие на чужденци, и дразненъ че баща му го храни, князътъ рѣшилъ да избѣгне или въ Франция или въ Англия. Планътъ за бѣгъ билъ съставенъ съ приятеля му Катъ и лейтенанта Кайтъ, но опитътъ билъ несполучливъ. Царьтъ раздразненъ до крайностъ, накаралъ да закаратъ сина му въ Везилската тъмница, а послѣ въ Берлинската. Той го извадилъ прѣдъ военния съдъ съ лейтенанта Катъ, като бѣглець. Офицеритѣ нерачили да се произнесатъ противъ прѣстолонаслѣдника. Кралътъ искалъ да го подведе подъ военнитѣ закони и да го осъди на смъртъ, защото не можелъ да търпи идеята, че този недостоеенъ наслѣдникъ ще разруши дѣлото му; но чуждестранни господари, Германския императоръ и самитѣ съвѣтници на краля ходатайствували за живота му. Следъ това се задоволилъ само да го затвори въ Куестинъ, но измѣнилъ прѣсѣдателя за Катя отъ вѣченъ затворъ на посичание подъ самитѣ прозорци на Фридриха.

Тази трагедия направила ужасно впечатление на младия князь, който сторилъ всичко, що можелъ за да избави приятеля си, като взелъ на себе си венчката вина; но, като разбралъ че е напразно всичко, отетъпилъ, и започналъ да работи съ голѣма прилѣжностъ и истинска ревностъ. Баща му се посмегчилъ, но го накаралъ да се закѣлие, че ще слуша за напрѣдъ заповѣдитѣ му, като вѣренъ слуга, поданикъ и синъ, и го пратилъ въ Куестинъ да изучава пруската администрация, знание което му било твърдѣ полезно отъ послѣ. Отричаннето отъ плана за сродяване съ английския родъ и отдалечението на княгиня Вилхелмина, съ оженването ѝ за Бейрутския наслѣдникъ, окончателно уталожили царя, който отново записалъ сина си въ военнитѣ редове. Фридрихъ се оженилъ за Елисавета-Хрисина отъ Брауншвейгъ, една добродушна княгиня съ прости обноски, но която не могла да разбира мъжа си.

Фридрихъ раздѣлилъ врѣмето си между полка си, за когото се показалъ способенъ полководецъ, и привикналъ на военния жи-

вотъ, съ което изпълнилъ желанието на баща си; и между запятията си съ администрацията, която вече знаелъ добръ и между възвишения уметвенъ животъ, който билъ единственното му наслаждение (изучаване историята, военното искусство, философията, и си отпочивалъ съ писане стихове на френски езикъ.) Той водилъ (тайно отъ баща си) прѣписка съ най-отличнитѣ си съврѣменници, отъ които на най-първо мѣсто билъ Волтеръ.

Случката въ деветнадесетата му година го накарала да мисли върху смъртта; накаранъ на сила да съзерцава нѣщата, той добива вкусъ за философскитѣ и богословски разисквания; изучава коренно Лейбницовата философия и се старае да убѣди въ нея и знаменития си приятелъ Волтера.

Най-послѣ настаналъ послѣдния часъ на бащина му животъ, когато станало и окончателното примирение между умирающия и наслѣдника му. Бащата отетъпилъ прѣдъ по-висшата сила, която го нѣдила отъ този свѣтъ; затова нѣмалъ причина да завижда на сина си, та нѣжно му прѣдалъ наслѣдството си. Синътъ нѣмалъ вече причина да мрази бащата, който напускалъ мѣстото си, затова приелъ същото наслѣдство съ смирение. Тѣ се признали, че не сж се разбирали, че единия билъ само прѣдшественникъ, а другия продължителъ на същото дѣло.

Когато Фридрихъ II. стѣпилъ на прѣстоло, той билъ на зрѣла възраст и съвршено способенъ да се възползува отъ образованието, което самъ си далъ. Той започналъ управлението си съ реформи, гдѣто се откриватъ челоуѣколюбивитѣ му наклонности и влиянието, което имали върху него най-новитѣ френски писатели: смекчение на криминалното наказание, унищожение на мъжитѣ при изпитванието, ограничението правото за лова на дивечъ; старалъ се да намали нѣкои граждански и военни злоупотрѣбления, лишилъ се отъ стражата на гигантитѣ, гордостта на баща му по спазилъ административната наредба и спартанскитѣ си права, изисквалъ отъ държавнитѣ чиновници прилѣжностъ, наврѣменностъ и спестовностъ, и направилъ сѣда бързъ, безпристрастенъ. Самъ той служилъ за примѣръ. Извънредната му способностъ за продължителна работа му позволявала всичко самъ да си вър-

ни, като приемалъ и разглеждагъ прошенията и лично надзиравалъ да ли се изпълняватъ заповѣдитъ му. Той усилилъ вътрѣшно държавата си, но не се ограничилъ само съ уреждане държавната машина, а употребилъ силата ѝ за една нова политика, която въздигнала Прусия въ реда на първите държави.

Фридрихъ II. си послужилъ съ готовата си войска за да завземе Силезия. Карлъ VI. австрийския царъ нѣмалъ мъжко дѣте, та всичкитъ си наслѣдствени земи завѣщалъ на обичната си дъщеря Мария Терезия, която била женена за Франца Стефана, Лотарингски херцогъ, а послѣ Токсански. Царъ Карлъ много залѣгалъ да припознаятъ европейскитъ държави завѣщанието му, което се нарича *прагматическа санкция*. Стариятъ му войвода, Евгений Савойскій го съвѣтвалъ вмѣсто да прави прѣговори, да приготви добра войска. Щомъ умрѣлъ Карлъ VI. отъ всѣкъдъ се показали наслѣдници на австрийския прѣстолъ. Най-първъ билъ баварския курфиретъ Карлъ Албертъ, който билъ роднина на Хабсбургитъ по женска линия. Отъ негова страна биле Французския Кралъ и Фридрихъ Пруския Кралъ. Фридрихъ II. искалъ близосѣдната австрийска област Силезия. Тѣй се отворила осемгодишната война за австрийското наслѣдство. По Ахенския миръ Фридрихъ задържалъ Силезия.

Обаче, Мария Терезия не могла да забрави загубата на Силезия, та отново се приготвила за бой съ Фридриха. Тя привлѣкла къмъ себе си Франция и Русия противъ малката Пруска държава.

Фридрихъ често пѣти се намѣрвалъ много на тѣсно и веднѣжъ, даже помислилъ, че всичко е изгубено, но несъгласието между съюзнитъ войски го избавило, и най послѣ Силезия останала въ ръцѣтъ му.

Животътъ на Фридриха се измѣнилъ доста като минавали годинитъ. Седмгодишната война съ неочакванитъ си промѣненія, постояннитъ усилия, които полагалъ, неизвестността на края, а понякога и несполукитъ му спомогнали много рано да остарѣе, като съсипали здравнето му и помрачили характера му. Той живѣлъ още чертвъртъ вѣкъ, но физиономията му въ портретитъ и картинитъ ни прѣдставляватъ сухъ гърбавъ старецъ, съ голѣми очи, които освѣтляватъ лице съ изострени чърти, високо чело, сар-

кастична усмивка, а голѣмата простота въ дрехитъ му достигнала до немарливостъ. За цѣлия си дворцовъ персоналъ, той харчилъ само 200,000 талера, 700,000 лева годишно.

Прѣди Седмгодишната война, той често обичалъ да събира приятелитъ си за да се разговаря и шегува съ тѣхъ, нѣ слѣдъ тази ужасна криза, лишени отъ мнозина свои приятели, той станалъ намусенъ, избѣгвалъ обществото, оттеглялъ се въ уединение, като се вдавалъ само въ изпълнение длъжността си като царъ. Той се занимавалъ съ всичко; самъ рѣшавалъ и управлявалъ всичко подробно; нѣмалъ влиятелни министри, защото, даже, съвѣтника му Фишелъ, нареченъ дѣсна, та му рѣка, билъ просто чиракъ, който очаквалъ заповѣдитъ на господаря си. Фридрихъ ставалъ сутринъ много рано и работилъ самъ първитъ часове, тогава давалъ аудиенция на министритъ и подданицитъ си, разглеждалъ кореспонденцията, прѣглеждалъ войницитъ си или управлявалъ обученията имъ, а много пѣти и пѣтувалъ изъ провинцията за да изуча нуждитъ на народа:

М. II.

ДОМАШНИ ВЕСѢДИ. +
Примирителн.

Слѣдъ като изброява разнитъ признати въ ранната Християнска Черква служби въ своето послание къмъ Коринтянитъ, Апостолъ Павелъ слѣдва да имъ показва още по-прѣвъсходенъ пѣтъ отъ този, що бѣше вече изброилъ, именно пѣтя, въ който всѣки да може да служи на Бога, и на свонитъ ближни: т. е. въ упражнението на всѣка любовь.

Ако да бѣ могълъ да прѣдвиди Апостолъ Павелъ организираното въ днешно врѣме раздѣленіе на труда отъ едно отъ най важнитъ отъ новитъ Християнски общества — Спасителната Войска — то той щѣше да признае едно благородно осъществление на прѣвъсходния пѣтъ на любовта, както го е той описалъ въ тѣй добръ познатата намъ глава, въ работата на офицеритъ на Войската, които се наричатъ и Примирителни. Да примиряватъ отчуждени съпруги и съпрузи, родители и чада, господари и слуги, е опрѣдѣлената длъжностъ по тѣзи Примирителни, мъже и жени, можемъ си ги прѣдстави, които сж специално надарени съ мѣ-

ростъ и благодатъ, бидейки и назначени на тази специална служба.

Но тъй като Апостолъ Павелъ е прѣпоръчвалъ упражнението на любовта на всички, каквото и да е частното имъ положение въ Християнското общество. можемъ и ние да притежаваме нравствения дългъ да бъдемъ примирители, като длъженъ за всѣкого отъ насъ, независимо отъ разрѣда, който дава това име на своята служба. Своего право за това намираме въ едно отъ великитѣ блаженства: „Блажени миротворцитѣ, защото тѣ синове Божии ще са нарекатъ“.

На първъ погледъ длъжността за миротворството се види тъй очевидна, и често трѣбва да се упражнява и въ такива малки работи, че сродството съ Бога, що тя показва, се явява като извънмѣрно голѣмо послѣдствие. Волята и усилията за миротворство, любовта за мира, тѣзи божествени характеристики ли сж? Тѣ се тъй често намиратъ измежду кроткитѣ и невлиятелнитѣ членове на обществото, които надмѣнни и горделиви хора тъпчатъ подъ нозѣтъ си, што величието на тѣхното блаженство се види да е несъразмѣрно. Що е мирно разположение, казвате вие, сравнено съ жарко, способно, себеотрицателно разположение? Мирността е добродѣтел на страхливцитѣ, на слаби хора, които обичатъ да „се свиватъ мирно“ на една страна.

Да пазимъ мира, да пазилъ своя миръ, тѣзи може да бждатъ само отрицателни, лесни добродѣтели, но тѣ не трѣбва да се смѣсватъ съ дѣятелното миротворство, което се счита отличителна черта на Божиитѣ чада. Ако си усърденъ митроворецъ, ще трѣбва да се простишъ съ много стари, но любими прѣдрасждѣци. Слѣдвайки мира, ти трѣбва да се качишъ по много трудни хълмове и да прѣминеши прѣзъ много долини на смиреннето. Ти трѣбва да признавашъ не само недостатѣцитѣ си, но и погрѣшкитѣ си: да игнорирашъ причини за обида и да изпитвашъ всичко, що е доброхвално; никога не трѣбва да се радвашъ на нечестieto, нито да си склоненъ да вѣрвашъ зло за други; трѣбва да се отричашъ отъ себе си, и дѣйствително да любиши ближния си тъй мѣдро, тъй съгласно, тъй инстинктивно, както себе си. И слѣдъ като усвоишъ тѣзи навици, ти трѣбва да ги прѣпоръчвашъ съ слово и примѣръ на своитѣ

съчеловѣци, като слѣдвашъ да изпълнявашъ посланието си на мирогворство. Опитността, която ще придобиешъ при дисциплинаране на своето естество, ще ти помогне да примирявашъ недуразумѣния между други. Малко по малко ти трѣбва да работишъ, като обяснявашъ тукъ едно недобрѣ разбрано дѣло, като обезоръжявашъ прѣдрасждѣкъ тамъ, и тъй да прѣпоръчвашъ мира чрѣзъ своя животъ и своитѣ постѣпки, што слѣдъ като се е разчистило всичко, що може да се разчисти между двѣ обидени страни въ една распра, и се е достигнало до първоначалната обida, ти да можешъ да направишъ послѣдното си въззвание — „заради мира простѣте, възстановѣте, забравѣте!“ — и да докарашъ желаното примирение.

И тъй миротворството не е нѣкаква спалугерка добродѣтелъ, която не може да се дигне, но е високо прѣдприятие, достойно за велики души, и което изисква голѣма смѣлостъ. Много по-трудно е да приеме чловѣкъ и мълчеливо да прости една обида, отколкото да я прогласи и я прѣувелечи; по-мѣчно да не обърне внимание на едно оскърбление като маловажно, отколкото свирѣпо да си отмѣсти за него. По тънѣкъ умъ както и по дълбока мѣдростъ се изисква да укротишъ и да примиришъ единъ оскърбенъ духъ, отколкото съ лесни инсинуации да разпалишъ безгранично яростта му. Възбуждането распри иде като нѣщо естествено на повечето отъ насъ. Веселитѣ думи, изговаряни отъ чистосърдечнитѣ, които не мислятъ зло, мекиятъ отвѣтъ здравиятъ езикъ който е дърво на живота, умниятъ чловѣкъ, който знае да мълчи, за тѣзи ние четемъ въ книгата Притчи, но срѣщаме ли ги често въ всѣкидневната си практика? Недѣйства да те заблуждаватъ онѣзи, които те съвѣтватъ да пазишъ достолюбието си, да пазишъ своето, да не давашъ да те тъпчатъ, но да отвърщаешъ каквото ти даватъ. Такива себелюбиви свѣти държатъ те затворенъ въ мрачния кръгъ на единъ животъ, съсрѣдоточенъ само въ себе си. Поскоро сгупай слѣдниѣ думу на поета:—

„Душе моя, има земя
Далечъ, отвѣдъ звѣздитѣ,

* * * *

Ако можешъ тамъ да отидешъ,
Тамъ расте цвѣтето на Мира.“

Това небесно цвѣте на мира се донесе на

человѣцитѣ прѣди хиляди и деветстотинѣ години отъ Самага Княза на Мира. Да го не пазимъ ли заради Него, като търсимъ миръ, и живѣемъ въ миръ, и единъ на други говоримъ миръ, додѣто бѣдемъ повикани на своето наслѣдство като чада Божии, на пълнотата на онзи миръ, който прѣвъсхожда всѣки земенъ разумъ?

И. М. С.

Стойността на душата.

Създателътъ е показалъ по разни начини, че много цѣни душата на человекъ. Той не щади трудъ за да прѣмахне отъ нея всѣко петно и да я пази чиста. Душата е толкозъ скъпоцѣнна за него, щото не може да я остави да се опетни. Не може да се търпи едно петно въ единъ диамантъ. Ето единъ безцѣненъ камъкъ, който струва петдесетъ хиляди лева, когато се освободи отъ петната си, но едно петно разваля стойността му. Петното трѣбва да се прѣмахне, ако стане нужда да се отрѣже „дори третата частъ на безцѣнния камъкъ. Притѣжателътъ го дава въ ржцѣтъ на искусенъ ялмазаръ, който го държи яко о едно бърже въртяще се колело и го търка. Часъ по часъ, день по день, работата слѣдва. Може да потрѣбватъ мѣсеци или години, но изживението на врѣме и трудъ ще се възнаградятъ богато. Дълбоко и по-дълбоко въ скъпоцѣнния материалъ рѣже безмилостното колело, догдѣто не остане дира отъ петното. Тогазъ безцѣнниятъ камъкъ се приспособява за царската корона. Ако да бѣще мраморенъ или гранитенъ камъкъ, то петното не щѣше да отнеме отъ стойността му. Той пакъ можеше да се съгради въ царския палатъ, и никой не щѣше да критикува петното. Но той е диамантъ, и нищо по-малко отъ съвършенство не може да се търпи.

Така е и съ петното на душата. То не може да се търпи. „Ако те съблазнява дѣсното око, изтрѣгни го“, казва Исусъ. Никоя жертва не е много голѣма за да оздрави чистота на душата. Отецъ не помисли да е много голѣма цѣна да даде единородния Си Синъ за да прѣдстави Своитѣ Си люди безъ порокъ и петно прѣдъ прѣстола на Своята слава. Богъ е безкрайно богатъ. Всички скъпоцѣнни нѣща на земята и на небето сж Негови, защото Той ги е напра-

вилъ. Но имаме право да вѣрваме, че Той счита своитѣ светни за най-скъпоценни отъ отъ съкровищата, що Той има въ цѣлия свѣтъ. Градъ съграденъ отъ диаманти би билъ безполезно мѣсто, ако всичкитѣ хора въ него сж лоши. Человѣческиятъ характеръ е единичкото дѣйствително цѣнно нѣщо на този свѣтъ.

Библията ни учи да не мѣдруваме за себе си по-високо отколкото трѣбва да мѣдруваме, но това е грѣхъ, който трѣбва да ни смири до земята. Петното на диаманта, е който разваля стойността му. Грѣхътъ въ душата е, който разваля хубостта ѝ и отнема отъ стойността ѝ. Грѣхътъ може да се прѣмахне. Кръвта на Исуса Христа очистиоува отъ всѣки грѣхъ. Най-ниската душа на земята е безкрайно драгоцѣнна прѣдъ Бога. Той не иска да погине нѣкой. Хората може малко да мислятъ за насъ. И ние може малко да мислимъ за себе си, когато гледаме на погрѣшкитѣ и недостатѣцитѣ си. Но Богъ, който ни е сътворилъ, който знае възможноститѣ, що сж въ насъ, който е поставилъ голѣма цѣна на насъ и е платилъ висока цѣна за насъ, оцѣнява ни като най-скъпоцѣннитѣ отъ своитѣ съкровища, и ни е казалъ това. Нека непродаваме себе си за нищо.

Изпитъ и Спасение.

Думата *спасение* е многостранна дума. Тя е дума съ широко и разнообразно значение. Въ единъ смисълъ за всѣкого человекъ има толкова спасение колкото и зли навици, охоти и наклонности, отъ които трѣбна да се спасява.

Человѣкъ, който, бидейки робъ на охотата за силно питие, се поправя и стане строго трезвенъ, справедливъ человекъ, бива спасенъ отъ пиянство и развратъ. Който е билъ поразенъ отъ страстѣта на картоигрането (кумарджилъка) и се подигне въ своето мжжество та напусне грѣшния навикъ, опиталъ е спасение отъ пѣкъла на кумарджилъка. Тѣй е и съ псуванието, похотливостѣта, нечестието и цѣлия каталогъ отъ специфически грѣхове.

Има, обаче, само едно съвършенно, пълно спасение, и това е спасението, което се добива чрѣзъ Исуса Христа. То е единичкото съвършенно, пълно спасение отъ всѣки грѣхъ

— отъ цѣлия каталогъ специфически грѣхове, които е наслѣдила човѣческата душа, въ падналото си състояние.

Богъ направи човѣка да бѣде съучастникъ на Неговото естество, Неговъ другаръ. Но прѣди да може да стане човѣкъ достоенъ другаръ Божий, или да бѣде честитъ, или дори спокоенъ, въ Неговото присѣствие, той трѣбва да се изцѣри — то-есть, да се спаси отъ всичката си дребнавостъ, отъ себелюбието си, лекомислието си, нравственната си слабостъ, и дѣйствително да се приспособи да живѣе въ съобщение съ своя Създателъ — т. е., той трѣбва да бѣде напълно и съвършено спасенъ съ спасението, което е въ Исуса Христа.

И тъй, тукъ ние виждаме причината защо е поставенъ човѣкъ на земята за да живѣе животъ на изпитъ. Задачата е да се промѣни коренно естеството на човѣка безъ да се наруши свободната му воля. Любезниятъ нашъ небесенъ Отецъ е прѣдприелъ за насъ, чрѣзъ Исуса Христа, дѣлото да ни издигне изъ самитъ насъ, изъ нашето пълноско мѣдрование и себелюбие безъ да развали нашата свободна воля или нашето лично тождество. И типа, това не е малка работа, но Той я извършва чрѣзъ единъ животъ на изпитъ, като ни прѣдставе примѣра на Свѣя Синъ Исуса Христа, нашия по-старъ братъ. Той биде изкушенъ, хуленъ, укоряванъ и най-послѣ разпнатъ; но Той излѣзе изъ изпита като злато изпитано въ огъня; и Той ни дава на всички, които вѣрваме въ и гледаме на Него, Своето съвършено и пълно спасение.

Върху прѣважния въпросъ за възкръсението нашитъ копѣящи сърдца не се задоволяватъ съ нищо по-малко отъ положително увѣренне. Има само двѣ истини, които могатъ да дадатъ тази положителностъ: първата е дѣйствителниятъ фактъ на Христовото възкръсение; втората, всемогъщото увѣренне, че всички които почиватъ въ Него, ще възкрѣснатъ.

Международната Демонстрация на Женитѣ въ Полза на Мира.

Както вече казахме, мѣжетъ на Западнитѣ Държави, съ изключение на Англия, се показва крайно апатични къмъ благородната

инициатива на Руския Императоръ по свикването Конференцията за Мира. Образованитѣ жени, обаче, не послѣдуваха лошия примѣръ на мѣжетъ.

Наскоро слѣдъ издаването на височайшия рескриптъ миналия м. Августъ прѣдложило се отъ Княгиня Вишнеvsка отъ Парижъ да се направи демонстрация въ полза на мира отъ всичкитѣ образовани жени по свѣта. Ефективната оргинизация обаче на движението въ други страни влѣзло въ рѣцѣтъ на Мадамъ Селенка, отъ Мюнхенъ.

Прѣди всичко се чувствувала нужда да се прѣдизвика единъ видъ народна демонстрация на Европейския материкъ въ полза на Конференцията, и понеже мѣжетъ не искали по никой начинъ да зематъ инициативата въ такъво дѣло, то женитѣ рѣшили да зематъ мѣрки за да изкажатъ ламтенията на свѣта за единъ траенъ миръ. При това женитѣ виждали, че такъво движение имъ давало случай да направятъ своето начало въ арената на международната политика.

Споредъ оригиналния планъ трѣбвало да се държатъ събрания отъ жени на всѣкадѣ по свѣта на 3/15 миналий Май, въ които събрания да се четатъ слова отъ жени и да се гласуватъ резолюции въ полза на цѣлитѣ на Конференцията. Прѣкарването на тѣзи резолюции да се съобщава телеграфически, на Комисията за Мира въ Хага дѣто щѣла, да се свика една Комисия за мира за да приготви адресъ отъ страна на женитѣ по всичкия свѣтъ съ пълни свѣдения относително числото на държавитѣ, въ които сж се държели събрания и мѣстата, въ които сж били прокарани резолюции за подкрѣпление на Конференцията.

Секретарки, които сж прѣдприели да работятъ за осществление на горѣказания планъ има въ слѣдующитѣ страни: С. Д. на Америка, Испания, Холандия, Дания, Франция, Германия, Англия, Русия, Италия, Австрия, Норвегия, Унгария, Япония, Египетъ и Индия. Нѣколко благородни госпожи въ Англия издали възвани „Къмъ Женитѣ на Великобритания и Ирландия“. Това възвание свършва съ слѣдующитѣ думи:

„Правимъ възвание къмъ васъ, да земите мѣрки, всѣка въ своята мѣстностъ, съ цѣлъ да оздравите колкото се може по-многочисленно и влиятелно събрание отъ жени, щото въ тази велика международна демонстрация Британскитѣ жени да могатъ да зематъ подобающето тѣмъ участие.“

Адресътъ на Британскитѣ жевн, който се е прѣдставилъ на събранията, що сж се държели на $\frac{3}{15}$ й миналний Май, гласи както слѣдва:

До нашитѣ сестри по всички страни.

При навечернето на Хагенската Конференция радваме се, дѣто можемъ да се присъединимъ съ Васъ и да утвърдимъ едноврѣменно въ всѣка страна прѣдаността на женитѣ по всички свѣтъ къмъ дѣлото на мира.

Прѣди сто години се прогласи въ Европа ученето за Братството на човѣка. Отъ тогазъ насамъ свѣта е билъ бичуванъ отъ чести войни, и народитѣ плащатъ всѣка година 250 милиона ф. ст. (6 милиарда и половина лева) за да се защищаватъ срѣщу нападение. Такъвъ резултатъ, ужасенъ въ своитѣ дѣйствиа на сегашното благоденствие, и още по-ужасителенъ въ заплашването си за бѣдѣща катастрофа, показва много ясно нуждата да се подкрѣпятъ факторитѣ, които клонятъ къмъ Братство, като се повикатъ на дѣйствиа сестритѣ, дъщеритѣ, съпругитѣ и майкитѣ на човѣчеството, които съставляватъ великата запасна мирна сила на свѣта.

Като се съединяватъ така ръка съ ръка отъ всички свѣтъ за да привѣтствуватъ събирането на конференцията на Мира, женитѣ, за пръвъ пѣтъ въ историята на нашия родъ, ще влѣзатъ, като отдѣлна сила и факторъ въ международната политика. Такъвъ случай дава благоврѣние, което не трѣбва да се губи, за громкото провъзгласяване въ всѣка страна спасителната истина за Сестринството на Народитѣ.

Ако се не усвои този принципъ като великата девиза на двадесетото столѣтие, то и Братството на Човѣка ще продължава да бѣде само празна фраза, чиято куфния се плъсструва отъ страшнитѣ жертви на въоръжения мъръ.

Правимъ възвѣние къмъ Васъ — сестри, дъщеря, съпруги и майки въ всѣка страна — да се присъедините съ насъ и рѣшите да водите непрѣстанна война противъ войната, и духа, който клони къмъ война, за да не бѣде въ вече принуденъ да раждаме синове, които ще се развалятъ въ казармитѣ и убиватъ на бойното поле.

Като резултатъ отъ тази демонстрация надѣваме се да можемъ да узнаемъ, че въ всѣки окръгъ изъ всѣка страна има една група жени ревностни за мира и рѣшени да работятъ за да го оздравятъ. По този начинъ можемъ да опашимъ свѣта съ голѣмо войнство работници, които въ кое да е бѣдѣще ще могатъ едноврѣменно да работятъ по-всички свѣтъ. Молимъ да съобщите името и адреса на вашата секретарка на Централното Бюро.

Малки Учтивости.

Ний всички се раждаме само еднижъ. Повечето отъ насъ се женятъ само еднижъ, и извѣстно е че ний можемъ да умремъ само

еднижъ. И ако ний гледаме на живота „както една малка връска отъ велики нѣща,“ ний безъ друго нѣма да мислимъ че си струва да показваме малки учтивости; нъ ако го мислимъ, много по вѣрно, като „една голѣма връска отъ малки нѣща,“ ний ще усѣщаме, че малки нѣща въ живота сж по оцѣними отъ колкото малкитѣ учтивости. Може би никога да не бѣде въ силата ни да спасемъ живота на нѣкого, да обогатимъ нѣкого, да прославимъ името на фамилията си, да умремъ за отечеството си, или да извършимъ нѣщо друго забѣлжително. Нъ ако ний се прѣдадемъ съвѣстно и любезно на практикуване малки учтивости, само Богъ ще знае колко добро ще извършимъ прѣвъ живота си на стотинитѣ и хилядитѣ съ които ний се съобщаваме.

Л.

Какъ да ся молимъ и повѣрjаваме.

Не което ний желаемъ отъ Бога, но което Богъ желае, то е за нашето добро. Какво е то, ний не знаемъ, но Богъ го добръ знае. Нека кажемъ Богу отъ що се пуждаемъ, и нека Му се помолимъ да извърши, както му ся види Нему за най-добръ, и тогава тихо нека се повѣримъ въ Божиитѣ рѣшения. Този е начинътъ за молитва; и този е начинътъ за повѣряване Богу. Богъ е Богъ, а ний сме човѣчески. Ний можемъ да направимъ тѣй, щото желанията си да покажемъ на Бога; нека се радваме не само когато ни се отговори спорѣдъ тѣхъ, но и когато се задържатъ спорѣдъ Божиата мъдростъ и любовъ къмъ насъ.

Л. А. Мирчевъ.

К р а в и

Едно градско момиче написало слѣдуюцето съчинение върху кравата:

„Тази прикаска е за крави. Кравата е едно животно съ четири крака на отдолната страна. Опашката е по-дълга отъ двата крака, нъ не я употребява за да стои кравата на нея. Кравата убива мухи съ опашката си. Кравата има голѣми уши, и лесно ги върти, защото се закачени на резата въ главата ѝ: тѣй ся върти и опашката ѝ. Кравата е по-голѣма отъ телето, нъ не голѣма

колкото единъ слонъ. Тя е направена толкова малка щото тя може да влѣзе въ ахъра, когато никой не я гледа. Нѣкои крави сж черни и нѣкои иматъ криви рокове. Една крава подхвърли еднѣжъ съ роговетѣ си едно куче, което мѣчеше една котка, която уби плѣхътъ. Черни крави даватъ бѣло млѣко; така правятъ и други крави. Млѣкари-тъ продаватъ млѣко за да купуватъ дрѣхы на женитѣ си; въ млѣкото тѣ турятъ вода и тибипиръ. Кравитѣ дѣвчатъ (прѣживатъ) и всякоя дѣвка. Туй е всичко което има да се каже за крави.

РАЗНИ.

Турски войници въ германската армия. — Въ свръзка съ отварянето на конференцията за мира въ Хага не безинтересно е да забѣлѣжимъ, че нѣщо прѣди два мѣсеца около тридесетъ турски офицери пристигнали въ Германия, за да влѣзатъ приврѣменно въ служба въ Германската армия. Това, разбира се, не е ново нѣщо, защото Германия е обучавала турски офицери. Въ 1885 год. се изпрати цѣлъ отрядъ турски офицери отъ Цариградъ, и отъ тогасъ насамъ всѣки три години отъ дванадесетъ до петнадесетъ прѣдставители на тритѣ клоня на военната служба се влизали въ Германската войска за да се учатъ на военното искусство.

Британската Империя. — Прѣдставена е била наскоро на Кралевския Колониаленъ Институтъ въ Лондонъ една сравнителна студия за Британската империя за 1871 и 98 г., студия съ която се установява, че населението на империята е сега 407 мил., или близо една четвъртъ отъ населението на цѣлия свѣтъ. Въ това число не влизатъ повече отъ 50 милиона Англичани.

Отъ 1871 до 1898 год. увеличението на Английското население (Великобритания, Канада и Австралия) е било 12 мил., или 330/0, тогасъ когато за подчиненитѣ на Англия населения увеличението е 460/0. Данъцитѣ сж дали всичко една сума отъ 61½ милиарда въ 1897 год. отъ които 3.7 милиарда платени отъ Английскитѣ населения.

Колкото за вънкашната търговия (вносъ и износъ), въ 1897 година тя е прѣдставлявала една стойност отъ 36 милиарда, отъ

които 26 сж биле отъ разнѣна между собствено английски земи. Увеличението по отношение къмъ 1871 год. е 11 милиарда. То е 310/0 за Англия, Канада и Австралия а 1150/0 за другитѣ страни.

Страната, която най-бързо напредва е Южна Африка, дѣто отъ 1871 населението се е увеличило съ 275 0/0, а сумата отъ данъцитѣ съ 910 0/0 и на търговията съ 351 0/0.

Но пакъ главната колония си остава Индия съ 300 милиона жители съ, 2 милиона отъ данъци и 5 милиарда отъ търговия.

По Конференцията за Мира. — Последнитѣ извѣстия отъ Хага не сж твърдѣ насърдителни. Приятелитѣ на мира, обаче иматъ причини да вѣрватъ, че прѣди да склучи дѣлата си Конференцията ще земе такива рѣшения, отъ които не ще има причина да се срамува. И ние вѣрваме, че образованитѣ свѣтъ нѣма да остане излѣганъ въ своята надежда. Доброто начало е залогъ и за добрия край.

КНИЖНИНА

Получиха се въ редакцията слѣднитѣ списания и вѣстници:

Българска Сбирка, сп. за Книжнина Исторически и Обществени знания. год. VI. кн. 9, 10, 11, и 12, Пловдивъ.

Медицинска Вѣсѣда, мѣс. популярно списание. Год. V. кн. 7, 8 и 9. Видинъ.

Медицински Сборникъ, сп. на Българскитѣ Лѣкари, год. V. Бр. 6 София.

Учителъ, мѣс. педагогическо обществено списание за учители и вѣспитатели. Год. VI. кн. 9 и 10 Пловдивъ.

Пролѣтъ, ил. сп. за дѣца. Год. VIII. кн. 9 и 10. Ломъ.

Вѣсѣда, ил. популярно мѣсечно списание съ духовно-литературно и научно-практично съдържание. Год. V. № 3 и 4. Пловдивъ.

Домашенъ Приятель, мѣс. ил. сп., за наука, религия, промишленостъ и търговия. год. XI. бр. 5 Самоковъ.

Списание на Българското Инженерско Архитектно Дружество въ София. Год. VI. кн. 4 и 5.

Звѣздича, мѣс. ил. сп. за дѣца. Год. VIII. кн. 6. София.

Животъ Мѣс. иллюстрирано научно-литературно сп. год. II, кн. 7 Сливенъ.

Вѣстници: „Новъ Вѣкъ“, „Миръ“, „Народни Права“, „България“, „Прѣпорецъ“, „Родина“, „Ловецъ“, „Орадо“, „Бѣл. Ловецъ“, „Пловдивъ“, „Сила“, „Голгота“, „Извѣстникъ“, „Странджа“, „Надѣжда“, „Pandaïsia“, „Народенъ Листъ“, „Варненски Общински Вѣстникъ“, „Дунавски Извѣстия“.